

68

Ákvæði til bráðabirgða.

12. apríl

Í næstu 5 ár, eftir að lagabreytingar þessar koma til framkvæmda, skal þeim, er lokið hafa hinu minna fiskimannaprófi samkv. lögum nr. 104 frá 1936 eða smáskipaprófi samkv. lögum nr. 40 frá 1922, gefinn kostur á að ganga undir sérstakt próf við stýrimannaskólann í Reykjavík, er veiti sömu réttindi og núverandi meira fiskimannapróf, enda hafi þeir siglt sem skipstjórar eða stýrimenn í 36 mánuði að minnsta kosti og hafi náð 30 ára aldri.

Atvinnumálaráðherra setur reglugerð um próf þetta, að fengnum tillögum skólastjóra stýrimannaskólans í Reykjavík og fulltrúa frá Farmanna- og fiskimannasambandi Íslands.

Þeir menn, sem öðlzt hafa skipstjórnarréttindi samkv. l. nr. 104 23. júní 1936 á skipum allt að 75 rúmlestum, eru 35 ára, hafa verið skipstjórar eða stýrimenn á skipi yfir 30 rúmlestir í 5 ár, þegar lög þessi öðlast gildi, skulu öðlast rétt til að vera skipstjórar eða stýrimenn á skipi allt að 85 rúmlestum.

Gjört í Reykjavík, 12. apríl 1945.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Emil Jónsson.

69

12. apríl

L Ö G**um stýrimannaskólann í Reykjavík.****FORSETI ÍSLANDS**

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 14. gr. laga nr. 61 12. marz 1945, um breyting á lögum nr. 100 23. júní 1936 um stýrimannaskólann í Reykjavík, hef látið fella meginmál laganna inn í téð lög nr. 100 23. júní 1936, og gef þau út svo breytt sem lög um stýrimannaskólann í Reykjavík:

I. KAFLI**Markmið skólans og skipulag.****1. gr.**

Markmið stýrimannaskólans er að veita þá fræðslu, er þarf til að standast fiskimannapróf, farmannapróf og skipstjórpróf á varðskipum ríkisins.

2. gr.

Skólinn starfar í þremur deildum, tveggja ára deild fyrir fiskimannapróf, þriggja ára deild fyrir farmannapróf og auk þess í sérstakri deild fyrir skipstjórpróf á varðskipum ríkisins.

II. KAFLI**Kennslan.****3. gr.**

Í skólanum skal kenna:

Stærðfræði, siglingafræði, íslenzku, dönsku, ensku, þýzku, eðlisfræði, vélfræði, sjórétt, veðurfræði, hjúkrunarfræði, bókhald, viðskiptafræði, sjómennsku

og leikfimi; auk þess þær fræðigreinar, sem krafizt er sérstaklega fyrir skipstjóra 69
á varðskipum ríkisins.

12. apríl

III. KAFLI

Próf.

4. gr.

Í skólanum skulu vera þessi burtfararpróf: Fiskimannapróf, farmannapróf og skipstjórapróf á varðskipum ríkisins.

5. gr.

Til fiskimannaprófsins útheimtist:

I. Stærðfræði (skrifleg):

1. Í reikningi: Kunnátta í fræðinni um heilar tölur, almenn brot, tuga-brot, hlutföll talna, veldi og rót og notkun logaritma.
2. Í flatarmálsfræði: Beinar línur, horn, hringurinn, marghyrningur, sporbaugur, reglur um hliðar og horn í þríhyrningum og samhliðungum, rétthyrndur þríhyrningur, einslaga og samfalla þríhyrningar, flatarmál hrings og marghyrninga, uppdráttur og útreikningur flatarmáls einföldustu flata.
3. Í þríhyrningafræði: Þekking á grundvallaratriðum þríhyrningafræðinnar og á útreikningi flatra rétthyrndra þríhyrninga samkvæmt henni.
4. Í rúmfræði: Útreikningur rúmtaks ferstrendings og sívalnings.

II. Siglingafræði (skrifleg og munnleg):

1. Þekking á jarðhnettinum, lögun hans og stærð, bauganeti hans, lengd og breidd; kompáslínur og kompásstrik.
2. Þekking á kompásnum og notkun hans, á misvísun og halla (inklination), segulskekkju og hvernig hún verður fundin með jarðlægum athugunum; þekking á hallasegulskekkju; kunna að finna misvísun eða segulskekkju með viks-(amplitude-)athugun sólar og með azimuth-athugun sólar eða stjarna og staðarákvarðanir með radiomiðunum.
3. Þekking á sjókortum, innihaldi þeirra og notkun; að búa til vaxandi kort.
4. Þekking á skriðmæli, vegmæli, grunn- og djúplóði; þekking á leiðar-reikningi, straumi, drift; að setja stefnu skipsins og að finna stað skipsins í kortinu.
5. Þekking á dagbókarhaldi; kunna að finna, hvenær flóð verður og fjara.
6. Þekking á sextanti og notkun hans.
7. Þekking á himinhvolfinu og daglegri hreyfingu þess, á bauganeti þess, á því að ákveða afstöðu himinhnatta, á sólinni og hreyfingu hennar.
8. Þekking á mælingu tímans og skiptingu hans.
9. Kunna að finna ristíma, hágöngutíma og hvarftíma himinhnatta.
10. Þekking á hæðarleiðréttingum himinhnatta og að kunna að finna breiddina með athugun sólar eða fastastjörnu í hádegisbaug.

III. Sjómennska (munnleg og verkleg):

1. Þekking á alþjóðlegum siglingareglum og neyðarbendingum og á bjargtækjum og notkun þeirra.
2. Þekking á notkun alþjóða-merkjabókar og að geta lesið og gefið ljós- og hljóðmerki eftir Morse-stafrófi.
3. Þekking á hirðingu og meðferð á skipum, siglum, reiða, seglum, köðl-

um og vírum og samsetningu þeirra og öðru, sem þar að lýtur, enn fremur meðferð og hirðingu veiðarfæra.

Auk þess er nemendum skylt að hlýða á fyrirlestra í almennri sjómennsku.

IV. *Íslenzka* (skrifleg og munnleg):

Að hafa lesið að minnsta kosti 100 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum og geta skýrt það nokkurn veginn. Efnið skal þannig valið, að nemendur læri sem flest orð og orðatiltæki, er að sjómennsku lúta. Nemendur skulu kunna nokkurn veginn lögskipaða rétttritun og geta samið stutta ritgerð um einfalt efni, þannig að orðfæri sé sæmilegt og lesmerki rétt sett.

V. *Danska* (munnleg):

Að hafa lesið og geta lagt út að minnsta kosti 100 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum, sérstaklega um líf og störf sjómanna, og að geta talað dönsku nokkuð, einkum um það, er snertir sjómennsku.

VI. *Enska* (munnleg):

Að hafa lesið og geta lagt út að minnsta kosti 100 bls. í 8 bl. broti, einkum um sjómennsku, og geta talað ensku nokkuð, einkum um það, er gerist á sjó.

VII. *Sjóréttur* (munnlegur):

Að þekkja helztu lagaákvæði, er snerta rétt og skyldur skipstjóra.

VIII. *Hjúkrunarfræði* (munnleg):

Að hafa fengið yfirlit yfir það helzta, er stendur í lækningabókum sjómanna, og sé einkum lögð áherzla á þessi atriði:

1. hjálp í viðlögum við slysfarir og algengustu sjúkdóma;
2. samræðissjúkdóma og varnir gegn þeim;
3. næma sjúkdóma og sóttvarnarreglur, sem skipum er skylt að hlýða;
4. almennar heilbrigðis- og þrifnaðarreglur í skipum, hirðingu þeirra og umgengni, matvæli og fæði skipverja.

IX. *Vélfræði* (munnleg):

Einföldustu atriði mótorfræðinnar ásamt yfirliti yfir algengustu vélar, notkun þeirra, umhirðu og eldsneyti.

X. *Bókhald*:

Að kunna það bókhald, er staðan útheimtir.

Auk þess er nemendum skylt að hlýða á fyrirlestra í veðurfræði.

6. gr.

Til farmannaprófsins útheimtist: hið sama og til fiskimannaprófs og enn fremur:

Stærðfræði (skrifleg og munnleg):

- a. Í reikningi: Fyllri þekking á veldi og rót og á logaritnum. Reikningur með viðlögum og frádrægum stærðum með tölum og bókstöfum. Einfaldur vaxta-reikningur. Einfaldar líkingar.
 - b. Í flatarmálsfræði: Skyn á rétthyrndu Koordinatkerfi.
 - c. Í rúmfræði: Afstaða beinnar línu til flatar og afstaða flata innbyrðis. Þekking prisma, strýtu, keilu, kúlu, sívalnings og á línunum, sem myndast á yfirborði þessara hluta við beinan gegnumskurð. Skyn á bogahornum og bogaprihyrningum. Rúmtak prisma, strýtu, keilu, kúlu og sívalnings.
- Í ofangreindum atriðum stærðfræðinnar er þess eins krafizt, sem nauðsyn-

legt er að nemandinn viti til skilning á því, sem kennt er í siglingafræði, sjó- 69
mennsku, eðlisfræði og vélfræði.

12. apríl

Siglingafræði (skrifleg og munnleg):

Hið sama og krafizt er til meira fiskimannaprófsins og auk þess:

Kompásleiðréttingar. Djúpmælar.

Þekking á stefnumagnsmælinum (Deflector) og notkun hans við segul-
skekkjurannsóknir. Hættuhorn. Fyllri þekking á himintunglum.

Að kunna að finna breiddina af athugun sólar, fastastjörnu og reikistjörnu
í og fyrir utan hádegisbaug, að kunna að finna breiddina af athugun tunglsins
í hágöngu.

Að kunna að fara með sjóúr og finna stöðu þess og daglegan gang.

Að kunna að finna lengdina með sjóúrinu og hæð sólar, fastastjörnu eða
reikistjörnu.

Að kunna að finna stað skipsins með staðarlinum byggðum á athugunum
sólar, tungls, fastastjörnu eða reikistjörnu.

Þekking á notkun helztu raf- og radiótækja, sem notuð eru við siglingar.

Þekking á stórbaugskortum og siglingu eftir stórbaug.

Vélfræði (munleg):

Þekking algengra eimvéla ásamt kötlum og hjálparvélum. Hestöfl, eldsneytis-
eyðsla og gæzla vélarinnar.

Þekking á algengustu mótórvélum, einkum dieselvélum, og gæzlu þeirra,
ásamt hjálparvélum og eldsneytiseyðslu.

Eðlisfræði (munleg):

Þekking á eðlisfræðilegum eiginleikum hluta. Jafnvægi og hreyfing fastra,
fljótandi og loftkenndra hluta, þyngdarlögmál.

Samstilling og sundurliðun afla. Einfaldar vélar. Eðlisþyngd. Dælur. Loft-
þyngdarmælar. Aðaldrættir hitafræðinnar. Einfaldar reglur um hljóðið, ljósið,
rafmagn og rafsegulmagn.

Sjómennska (skrifleg, munleg og verkleg):

Hið sama og til meira fiskimannaprófsins og enn fremur:

- a. Stutt lýsing á byggingu skipa, rúmlestir, djúprista, afturhlæðni og stöðug-
leiki. Viðhald skipa á sjó og landi. Áhrif skrófu og stýris.

Vatnsþéttar skiljur og tæmingartæki.

Helztu lagaákvæði um flokkun og skoðun skipa.

- b. Bátar og notkun þeirra. Tæki til fermingar og affermingar skipa. Meðferð
farms og kjölfestu.

Öryggisráðstafanir við skipströnd, árekstur, eldsvoða, sjóskaða o. fl.
Einfaldur jafnvægisreikningur með tilliti til fermingar og affermingar skipa.
Línubýssur og önnur bjargtæki. Notkun leiðalýsinga o. fl. þ. h.

Notkun taflna um styrkleika, aðallega þeirra hluta, sem notaðir eru við
fermingu og affermingu skipa.

Skyldur stýrimanns á verði.

Landafraði og veðurfræði (munleg):

Stutt yfirlit yfir landslag hinna helztu meginlanda. Helztu skipgengar ár og
fljót. Heimshöfin og helztu siglingaleiðir. Helztu verzlunarborgir.

Skyn á helztu loft- og sjávarmælitækjum. Skipting hitans á yfirborði jarðar.
Vatnsgufa loftins; ský og úrkoma. Veðurfregnir og veðurkort.

Rafmagn í gufuhvolfinu. Loftþrýstingur. Vindar og lögmál þeirra. Þekking
helztu hafstrauma.

69 Íslenzka (skrifleg og munnleg):

12. apríl

Að hafa lesið að minnsta kosti 200 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum og geta skýrt það vel. Efnið skal þannig valið, að nemendur læri sem flest orðtök, er að sjómennsku lúta. Jafnframt skulu þeir hafa lært það af íslenzkri málfræði, er þarf til þess að fara vel með íslenzkt mál í ræðu og riti, og geta skrifað á allgóðu máli og með góðri stafsetningu ritgerð um efni, er snertir sjóferðir, og samið laglega skjöl þau og skilríki, er staða þeirra heimtar.

Danska (skrifleg og munnleg):

Að hafa lesið og geta lagt út að minnsta kosti 200 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum, einkum um líf og störf sjómanna, og geta talað dönsku sæmlega, einkum um það, er sjómennsku snertir, og að geta gert léttan danskan stíl.

Enska (skrifleg og munnleg):

Að hafa lesið að minnsta kosti 200 bls. í 8 bl. broti, einkum um líf og störf sjómanna, skilja „Nautical Almanac“ og geta talað ensku nokkurn veginn, einkum um það, er sjómennsku tilheyrir.

Þýzka (skrifleg og munnleg):

Krafizt er sömu kunnáttu og í ensku.

Sjóréttur (munalegur):

Nokkru fyllri þekking en til hins meira fiskimannaprófs, einkum um farmbréf og farmskírteini.

Hjúkrunarfræði (munalegur):

Nokkru fyllri þekking en til hins meira fiskimannaprófs, einkum um hitabeltissjúkdóma og varnir gegn þeim.

Bókhald og viðskiptafræði (skrifleg og munnleg):

Þau atriði, er farmmenn skiptir mestu og staða þeirra heimtar.

Ráðherra er heimilt, að fengnum tillögum skólastjóra, að ákveða, að aðeins skuli kennd tvö af hinum erlendu tungumálum til farmannaprófs.

7. gr.

Til skipstjóraprófs á varðskipum ríkisins útheimtis:

1. Að nemandi hafi lokið farmannaprófi og hlotið í meðaleinkunn að minnsta kosti $\frac{3}{4}$ þeirrar einkunnar, sem hæst verður gefin.

Undanþegnir þessu ákvæði eru þeir, sem fengið hafa skipstjóraréttindi á varðskipum ríkisins þegar lög þessi öðlast gildi; enn fremur má veita efni- legum nemendum undanþágu frá þessu skilyrði, ef kennarar skólans mæla eindregið með því.

2. **Stórskotafræði** (munalegur og verkleg):

- a. Þekking á byssum varðskipa ríkisins, notkun þeirra og hirðingu.
- b. Þekking á fjarlægðamælum og notkun þeirra.

3. **Ljósfræði** (munalegur):

Þekking á frumatriðum ljósfræðinnar, prismaglerjum og öðrum sjónglerjum.

4. **Mælingafræði** (skrifleg og munnleg):

- a. Mælistaðir og lega þeirra til staðarákvarðana.
- b. Þekking á leiðréttingum horna, merkja og miðana á jörðinni til útsetningar í vaxandi kort.
- c. Þekking á leiðréttingu sextanthorna vegna hæðarmismunar mælistaðanna.

5. *Alþjóðamerki* (verklegt):

69

Leikni í notkun ljós- og hljóðmerkja og merkjaflagga. Leikni í að nota handflögg til merkjagjafa eftir alþjóðareglum. 12. apríl

6. *Alþjóðaréttur* (munnlegur):

Helztu ákvæði milliríkjasamninga um gæzlu landhelginnar og um fiskveiðar á hafinu. Þýðing og gæzla landhelginnar á ófriðartímum.

7. *Enska* (skrifleg og munnleg):

Fyllri kunnátta í að tala og rita málið en krafizt er til farmannaprófs.

8. *Þýzka* (skrifleg og munnleg):

Sama kunnátta og í ensku.

9. *Líkamsæfingar*:

Kunnátta í algengri leikfimi og æfing í að stjórna leikfimiflokki.

Róðraræfingar og kunnátta í að stjórna bátum.

8. gr.

Við burtfararpróf skulu auk kennarans, sem prófar, vera tveir prófdómendur í hverri grein, og skipar stjórnarráðið til þess sérfræðinga eftir föngum.

Munnleg próf skulu haldin í heyranda hljóði.

9. gr.

Vilji maður ganga undir burtfararpróf skólans án þess að hafa stundað þar nám, skal hann senda kennslumálaráðuneytinu beiðni um það tveim mánuðum áður, og skal fylgja beiðninni vottorð um, að umsækjandi fullnægi kröfum þeim, er segir í 1.—5. lið 11. gr. þessara laga, og vottorð um þann undirbúning, er hann hefur fengið.

10. gr.

Þeir, sem staðizt hafa burtfararpróf við stýrimannaskólann, skulu fá prófskirteini, er sýni aðaleinkunn þeirra og séreinkunnir.

Prófskirteinin skulu gefin út á islenzku og að minnsta kosti einu stórbjóðamáli.

IV. KAFLI

Inntaka nemenda.

11. gr.

Almenn inntökuskilyrði eru:

1. Að fullnægja kröfum reglugerðar um siglingatíma.
2. Að hafa þá sjón, heyrn og málfæri, sem yfirmannsstaða heimtar.
3. Að kunna sund.
4. Að vera ekki haldinn af neinum næmum sjúkdómi eða líkamskvilla, er orðið geti öðrum nemendum skaðvænn.
5. Að hafa óflekkað mannorð.

12. gr.

Farmannaprófsnemendur skulu hafa þá þekkingu í islenzku, dönsku, ensku, þýzku og stærðfræði, er reglugerð áskilur.

69
12. apríl

V. KAFLI Kennslutími.

13. gr.

Skólinn starfar frá byrjun októbermánaðar og eigi skemur en til aprílloka.

VI. KAFLI Kennarar skólans.

14. gr.

Við stýrimannaskólann skulu auk skólastjóra vera að jafnaði þrír skipaðir kennarar, tveir kennarar í siglingafræði og tungumálakennari, og stundakennarar eftir þörfum.

Laun fastra kennara við skólann skulu ákveðin í launalögum.

15. gr.

Til þess að geta orðið skólastjóri stýrimannaskólans, verður hlutaðeigandi að hafa lokið farmannaprófi skólans og síðan viðtækara farmannaprófi við erlendan skóla, hvorttveggja með góðum vitnisburði.

Til þess að verða fastur kennari í siglingafræði verður hlutaðeigandi að hafa lokið að minnsta kosti góðu farmannaprófi við skólann.

Til þess að verða tungumálakennari skólans verður hlutaðeigandi að hafa lokið embættisprófi í einhverju af þeim málum, sem kennd eru við skólann. Þó má veita undanþágu frá þessu ákvæði þeim, sem reyndur er að nægri kunnáttu og kennarahæfileikum.

Enginn getur fengið veitingu fyrir embætti við skólann, nema hann hafi verið settur til að gegna því í eitt ár að minnsta kosti.

Stundakennara setur ráðuneytið samkvæmt tillögum skólastjóra.

VII. KAFLI Ýmisleg ákvæði.

16. gr.

Yfirstjórn skólans hefur atvinnumálaráðuneytið.

17. gr.

Með reglugerð verður nánar ákveðið um tilhögun kennslunnar, próf og einkunnir, inntöku nemenda í skólann, kennslutíma og leyfi, reglu og aga, kennara skólans og skólalækni.

18. gr.

Námskeið, er veiti þá fræðslu, sem þarf til þess að öðlast skipstjórnarréttindi samkv. 4. gr. I. nr. 104 frá 1936, um atvinnu við siglingar á íslenskum skipum, með áorðnum breytingum, og þá fræðslu, sem þarf til þess að setjast í II. bekk í fiskimannadeild stýrimannaskólans í Reykjavík, skal atvinnumálaráðuneytið fela skólastjóra stýrimannaskólans að láta halda á eftirfarandi stöðum, þegar næg þátttaka er fyrir hendi: Á Ísafirði, Akureyri, Norðfirði og í Vestmannaeyjum.

Námskeiðin skulu haldin annað hvert ár á hverjum stað, en þó eigi nema á tveim stöðum sama árið. Skulu þau standa yfir frá byrjun októbermánaðar og eigi skemur en til janúarloka. Heimilt er að hafa námskeiðin á öðrum tíma árs, en jafnan skulu þau standa yfir minnst 4 mánuði.

Í reglugerð skal ákveðið nánar um þátttöku, inntökuskilyrði, kennslufyrir- 69
komulag og próf við námskeiðin, en verkefni til prófs, sem réttindi veitir til II. 12. apríl
bekkjar stýrimannaskólans, skulu send frá stýrimannaskólanum í Reykjavík og
úrlausnir dæmdar þar.

Kostnaður við námskeiðin greiðist úr rikissjóði.

19. gr.

Ákvæði til bráðabirgða.

Í næstu 5 ár, eftir að stýrimannaskólinn hefur fengið til þess nægan húsakost, skal þeim, er lokið hafa hinu minna fiskimannaprófi samkv. lögum nr. 104 frá 1936 eða smáskipaprófi samkv. lögum nr. 40 frá 1922, gefinn kostur á að ganga undir sérstakt próf við stýrimannaskólann í Reykjavík, er veiti sömu réttindi og fiskimannapróf, enda fullnægi þeir ákvæðum laga um siglingatíma og hafi náð 30 ára aldri.

Próf þetta nefnist fiskiskipapróf, og setur atvinnumálaráðherra um það reglugerð að fengnum tillögum skólastjóra stýrimannaskólans í Reykjavík og fulltrúa frá Farmanna- og fiskimannasambandi Íslands.

20. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 12. apríl 1945.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Emil Jónsson.

L Ö G

um fasteignamat.

70

12. apríl

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 12. gr. laga frá 12. marz 1945, um breyting á lögum nr. 3 6. jan. 1938, um fasteignamat, hef látið fella meginmál þeirra inn í lög nr. 3 6. jan. 1938, um fasteignamat, og gef þau hér með út svo breytt:

1. gr.

Allar jarðeignir, lóðir og hús á landinu skal meta til peningaverðs tuttugasta og fimmta hvert ár. Næsta aðalmat samkvæmt lögum þessum skal hefja svo tímanlega, að því sé að fullu lokið fyrir 1. janúar 1965.

Nú breytist verðgildi peninga að verulegu leyti á milli þess, að aðalmat fer fram, og má þá með lögum ákveða breyting á matsverði allra fasteigna í landinu í samræmi við það.

2. gr.

Fasteign hver skal metin sanngjörnu söluverði. Til hliðsjónar við matið skal hafa tekjur þær, er af fasteigninni fást, hlunnindi þau, er henni fylgja, leigumála þann, sem á henni er eða telja má hæfilegan, verð það, er fasteignin kann að hafa verið seld fyrir síðustu 10 árin áður en matið fór fram, söluverð nágrannafasteigna á sama tíma og virðingar til lántöku og brunabóta, þegar um húseign er að